

Tuli ikka kevad?

20. märts 2002, 23:12

Ain Kallis
geograaf

Alustame millestki tuttavast. Näiteks nii: kui lugejad värskes Postimehes kätte võtsid, oli kevad juba alanud. Kuid esialgu siiski ainult astronoomiline kevad ning põhjapoolkeral. Seal, kus inimesed käivad pea alaspidi, algas hoopis sügis.

Kevadine ja sügisene pööripäev on küllalt põnevad päevad: päike tõuseb täpselt idas ja loojub läänes, ekvaatoril paistab ta keskpäeval lagipähe.

Kõigile võrdselt

Sageli armastatakse öelda, et päike paistab võrdselt kõigile. See oli õige vaid äsja, sest kaks korda aastas on päev ja öö kõikjal ühepikkused. Kuid ka see väide on õige vaid teoreetiliselt: päike ei ole punkt taevas, pigem ketas ning tema kiirte tee on atmosfääri läbides refraktsiooni tõttu pikem. Seepärast on meil kevadisel pööripäeval valget aega seitse minutit rohkem kui ekvaatoril.

Kauaoodatud päike hakkas esmakordselt piiluma horisondi tagant põhjapoolusel, seal algab kuus kuud vältav polarpäev, kurvem on olukord maakera telje teises otsas - seal jäeti pooleks aastaks valgusega hüvasti. Kui polaaruurijad USA jaamas South Pole (Lõunapoolus - toim.) tahavadki vahel selget päeva näha, peavad nad omadega põhja minema.

Varakevad

Esialgu on käes varakevad. Klimatoloogilise kevadeni, kui ööpäevane õhusoojus ületab püsivalt +5 kraadi, on veel aega. See aeg saabub näiteks Eestis keskeltläbi alles 24. aprilli paiku - veidi enam kui kuu aja pärast.

Nii et oleme veel varakevades, kuigi tänavuse märtsi teise kümme päevaku keskmine õhutemperatuur Tartus oli viimase poolsajandi kõrgeim!

Veel üks uudis, mis mõnda rõõmustab, teisi kurvastab - ülestõusmispühal ei ärka Eesti elanikud mitte enam igaveses talveajas, vaid nagu kogu progressiivne inimkond, suveajas. Kas aga igaveses, pole sugugi kindel.

Elame-näeme! Üks on aga kindel - kevad tuli!